T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ORDU GÜRGENTEPE BELEDİYESİ

2025 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2026

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13

7. DENETİM BULGULARI 13

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu (TL) 3

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 5

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 6

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket 7

KISALTMALAR

KDV	Katma Değer Vergisi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Harcamalara İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

2. Kalkınma Ajansı Paylarının İlgili Hesaba Kaydedilmemesi

3. Belediyenin Ortağı Olduğu Şirketlerdeki Kayıtlı Sermaye Tutarı ile Bilançodaki Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı Tutarının Uyuşmaması

4. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabı'nda İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. İhtiyaç Fazlası Nakdin Nemalandırılmaması

2. Asansör Periyodik Kontrol Ücretinin Meclis Kararı Alınmadan Belirlenmesi ve Protokolde İdare Payının Düzenlenmemesi

3. Bedeli Doğrudan Temin Limitinin Üzerinde Olan Taşıtın Doğrudan Teminle Alınması

4. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Mevzuatta Belirtilen Sıraya Göre Ödenmemesi

5. Harcırahın Unsuru Olmayan Masrafların Bildirime Eklenmesi

6. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde; Sözleşme Konusu Olmaması Gereken Konularda Düzenlemeler Yapılması

7. Taşınır İşlemlerine İlişkin Mevzuatında Belirlenen Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

8. Belediyenin Bazı Gelir Kalemlerine Ait Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

9. Otopark Gelirlerine İlişkin Gerekli Takip ve Tahsilatın Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Ordu Gürgentepe Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler,

nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Belediyenin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 11 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü

takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok üç adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, toplam 8 hizmet birimi bulunmaktadır. Meclis üyeleri arasından görevlendirilen bir başkan yardımcısı görev yapmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	61	10
Sözleşmeli Personel	0	0
Kadrolu İşçi	30	3
Toplam	91	13
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		29

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu bir şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Ordu Gürgentepe Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2025 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu (TL)

Giderin Türü	Geçen Yıldan Dev. Ödenek	Bütçe ile Verilen Ödenek	Eklenen/ Düşülen Ödenek	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek	Ertesi Yıla Devreden Ödenek
01-Personel Giderleri	-	13.505.000,00	2.260.000,00	15.765.000,00	15.290.615,73	474.384,27	-
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	1.850.000,00	30.000,00	1.880.000,00	1.578.788,37	301.211,63	-
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	55.895.000,00	5.996.160,00	61.891.160,00	58.249.293,55	3.641.866,45	-
04-Faiz Giderleri	-	750.000,00	60.000,00	810.000,00	789.392,66	20.607,34	-
05-Cari Transferler	-	500.000,00	1.032.000,00	1.532.000,00	1.524.732,80	7.267,20	-
06-Sermaye Giderleri	-	17.500.000,00	4.236.017,00	21.736.017,00	12.660.914,65	9.075.102,35	-
07-Sermaye Transferleri	-	-	-	-	-	-	-
08-Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-
09-Yedek Ödenek	-	10.000.000,00	-7.778.160,00	2.221.840,00	-	2.221.840,00	-
Toplam	-	100.000.000,00	5.836.017,00	105.836.017,00	90.093.737,76	15.742.279,24	-

Belediyenin 2025 mali yılı bütçesi ile 100.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup 2025 yılında 15.742.279,24 TL kullanılmayan ödenek iptal edilmiştir. Yıl içinde 90.093.737,76 TL bütçe gideri yapılmış, gelecek yıla devreden ödenek olmamıştır.

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Ret ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	17.000.000,00	3.536.064,07	74.422,42	3.461.641,65	20,36
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.700.000,00	2.282.550,71	-	2.282.550,71	84,53
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	12.336.017,00	10.260.183,34	-	10.260.183,34	83,17
05-Diğer Gelirler	69.800.000,00	68.108.127,83	44.005,96	68.064.121,87	97,51
06-Sermaye Gelirleri	4.000.000,00	1.819.800,00	-	1.819.800,00	45,50
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09-Ret ve İadeler (-)	-	-	-	-	-
Toplam	105.836.017,00	86.006.725,95	118.428,38	85.888.297,57	81,15

Buna göre 2025 yılında net bütçe geliri (%81,15) seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%20,36) ve sermaye gelirleri (%45,50) beklenilenin altında gerçekleşmiştir. Teşebbüs

ve Mülkiyet Gelirleri %84,53, Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler %83,17 ve Diğer Gelirler ise %97,51 ile beklenilen düzeye yakın gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	15.765.000,00	15.290.615,73	96,99
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.880.000,00	1.578.788,37	83,97
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	61.891.160,00	58.249.293,55	94,11
04-Faiz Giderleri	810.000,00	789.392,66	97,45
05-Cari Transferler	1.532.000,00	1.524.732,80	99,52
06-Sermaye Giderleri	21.736.017,00	12.660.914,65	58,24
07-Sermaye Transferleri	-	-	-
08-Borç Verme	-	-	-
09-Yedek Ödenek	2.221.840,00	-	-
Toplam	105.836.017,00	90.093.737,76	85,12

Buna göre 2025 yılında bütçe giderleri (%85,12) seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel Giderleri (%96,99), Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri (%83,97), Mal ve Hizmet Alım Giderleri (%94,11), Faiz Giderleri (%97,45) ve Cari Transferler (%99,52) kalemleri beklenilene yakın, Sermaye Giderleri (%58,24) ise beklenilenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2024 yılının 2023 yılına, 2025 yılının 2024 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2023 Yılı (A) (TL)	2024 Yılı (B) (TL)	2025 Yılı (C) (TL)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Vergi Gelirleri	2.072.615,78	2.566.792,01	3.536.064,07	23,84	37,76
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	226.638,10	687.538,00	2.282.550,71	203,36	231,98

Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	11.761.190,42	2.120.723,78	10.260.183,34	-81,96	383,80
Diğer Gelirler	23.370.226,66	46.989.705,96	68.108.127,83	101,06	44,95
Sermaye Gelirleri	-	-	1.819.800,00	-	-
Toplam	37.430.670,96	52.364.759,75	86.006.725,95	39,89	64,24
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Toplamı (-)	56.580,37	58.495,97	118.428,38	3,38	102,45
Net Toplam	37.374.090,59	52.306.263,78	85.888.297,57	39,95	64,20

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2025 yılında gelirler bir önceki yıla göre 33.582.033,79 TL'lik (%64,20) artış göstermiştir. Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirlerdeki 8.139.459,56 TL (%383,80) ve Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki 1.595.012,71 TL (%231,98) tutarlarındaki artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Vergi Gelirleri (%37,76) ve Diğer Gelirler (%44,95) beklenilenin altında kalmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2023 Yılı (A) (TL)	2024 Yılı (B) (TL)	2025 Yılı (C) (TL)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	6.402.839,97	11.814.874,91	15.267.790,53	84,52	29,23
SGK Devlet Prim Giderleri	663.821,11	1.483.557,46	1.578.788,37	123,48	6,42
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	21.536.678,37	37.558.415,96	49.418.685,92	74,40	31,58
Faiz Giderleri	492.434,43	1.297.615,55	789.392,66	163,51	-39,17
Cari Transferler	864.426,01	247.268,35	251.993,24	-71,39	1,91
Sermaye Giderleri	13.931.721,65	7.097.608,75	17.576.458,3	-49,05	147,64
Sermaye Transferleri	-	-	-	-	-
Borç Verme	-	-	-	-	-
Toplam	**43.891.921,54**	**59.499.340,98**	**90.093.737,76**	**35,55**	**42,66**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2025 yılında 2024 yılına göre 25.383.768,04 TL (%42,66) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2025 yılında Cari Transferlerde %1,91 artış

olduğu görülmektedir. Buna karşın Faiz Giderlerinde 508.222,89 TL (%39,16) bir azalış olmuştur. Personel Giderleri (%29,23), SGK Devlet Prim Giderleri (%6,42) ve Mal ve Hizmet Alım Giderleri (%31,58) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2025 yılı Faaliyet Gideri 84.883.109,02 TL, Faaliyet Geliri 83.838.719,48 TL ve Enflasyon Düzeltmesi 70.516.362,06 TL ile birlikte Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu 69.471.972,52 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Gürgentepe Belediyesi Personel Limited Şirketi	50.000,00	50.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Ordu Gürgentepe Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge

ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır. Raporda yer alan mali tablolara enflasyon düzeltmesi uygulanmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesine göre iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesinin sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 31.12.2005 tarihli ve 26040-3 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan ve 01.01.2006'da yürürlüğe giren İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların "*İç Kontrol Standartları*" başlıklı 5'inci maddesinde; "*İç Kontrol Standartları, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı (Hazine ve Maliye bakanlığı) tarafından belirlenir ve yayımlanır. İdareler, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebilir.*" hükmü yer almaktadır.

Mezkûr hüküm gereği Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu İdarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla gerekli standart ve temel şartları belirlemiş ve "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" adı altında 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayınlamıştır.

Bununla birlikte, 05.03.2025 tarihli ve 32832 sayılı Resmî Gazete'de Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliği ile Kamu İç Kontrol Yönetmeliği yayımlanarak İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar yürürlükten kaldırılmıştır. Kamu İç Kontrol Yönetmeliği'nin 28'inci maddesinde, yürürlükten kaldırılan Usul ve Esasların iç kontrole ilişkin hükümlerine yapılmış olan atıfların Kamu İç Kontrol Yönetmeliği'ne, ön malî kontrole ilişkin hükümlerine yapılmış olan atıfların ise Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliği'ne yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda idarede iç kontrol sistemi konusunda yapılan çalışmalar şöyledir:

Kontrol Ortamı Standartları

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilerek ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurularak ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurularak ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlanması ve yürütülmesi ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri

hazırlanmış ve personele duyurularak ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri, ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan hazırlanmamıştır. İdare performans programı hazırlanmamıştır. İdarenin stratejik amaç ve hedeflerine yönelik kurumsal riskleri ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır. İdarenin faaliyet ve süreçlerine yönelik riskleri (operasyonel riskler, suistimal riskleri, teknolojiye ilişkin riskler vb.) ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır. Risklerin (kurumsal riskler ile faaliyet ve süreçlere ilişkin riskler) değerlendirilmesi ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluların belirlenmesi ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır. Ön mali kontrol sistemi, Kamu Ön Mali Kontrol Yönetmeliği'ne uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir. İdarede "görevler ayrılığı" ilkesine göre yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak igili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. Mevcut bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdarenin iş ve işlemlerinin kaydı, sınıflandırılması, korunması ve erişimini de kapsayan, belirlenmiş standartlara uygun arşiv ve dokümantasyon sistemi igili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi igili mevzuata uygun olarak kurulmuştur. İdare faaliyet raporu içerik olarak ilgili mevzuata uygun olarak hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmesi ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi ilgili mevzuata uygun olarak kurulmamıştır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ordu Gürgentepe Belediyesi 2025 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Harcamalara İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

İdarenin iktisadi faaliyetleri dışında yürüttüğü hizmetlere ilişkin giderler üzerinden ödenen Katma Değer Vergisinin (KDV) indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1/3-g maddesinde; belediyelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin (I/B-2) bölümünde ise söz konusu idarelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerinin vergiye tabi olmadığı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 153'üncü maddesinde; bir bedel karşılığı satılmak üzere üretilen mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın alınan mal veya hizmete ilişkin ödenen KDV'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'nda izlenerek indirim konusu yapılabileceği; satışa konu olmayan ve kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanılan mal ve hizmetler için ödenen KDV'nin ise indirim konusu yapılamayacağı, bu tutarların ilgili gider veya varlık hesabının maliyetine eklenmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 151'inci maddesinde; bir dönemde indirilemeyen ve izleyen döneme devreden KDV'nin 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı'nda izleneceği; 293'üncü maddesinde ise teslim edilen mal ve hizmetler üzerinden hesaplanan KDV

tutarlarının 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'nda takip edileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan mevzuat hükümleri uyarınca, belediyelerin yalnızca ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamındaki teslim ve hizmetlerine ilişkin ödenen KDV'nin indirim konusu yapılması; iktisadi faaliyet niteliği taşımayan kamu hizmetlerine ilişkin giderler için ödenen KDV'nin ise 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'nda izlenmemesi ve 630 Giderler Hesabı'na ya da ilgili varlık veya stok hesaplarının maliyetine eklenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; belediye tarafından gerçekleştirilen tüm alımlara ilişkin KDV'nin faaliyet ayrımı yapılmaksızın 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'nda muhasebeleştirildiği, 2025 yılında bu hesaba 6.019.107,59 TL kayıt yapılırken 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'na 81.696,31 TL kayıt yapıldığı ve 2025 yıl sonu itibarıyla 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı bakiyesinin 20.725.400,80 TL'ye ulaştığı tespit edilmiştir. Bu durum nedeniyle 630 Giderler Hesabı'nın olması gerekenden düşük göründüğü veya ilgili varlık hesaplarının eksik izlendiği, ayrıca 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı bakiyesi olması gerekenden fazla göründüğü anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, belediyenin iktisadi faaliyetleri dışında yürüttüğü hizmetlere ilişkin giderler üzerinden ödenen KDV'nin indirim konusu yapılmaması; söz konusu tutarların 630 Giderler Hesabı'na veya ilgili varlık hesaplarının maliyetine kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kalkınma Ajansı Paylarının İlgili Hesaba Kaydedilmemesi

Kalkınma Ajansına ödenen katılım payının 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı'nda izlenmediği ve doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde; belediyelerin bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında payın cari yıl bütçesinden ajanslara aktarılacağı belirtilmiştir. Bu yetki doğrultusunda Bakanlar Kurulu 2011/2168 sayılı kararı ile bu oranı yarıya indirmiş ve belediyelerin bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları pay oranını binde beş olarak belirlemiştir.

Hesaplanan ve ödenen payın nasıl muhasebeleştirileceği ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde gösterilmiştir. Yönetmelik'in, 363 Kamu İdare Payları Hesabı ile ilgili 276 ve 277'nci maddelerinde; hesabın bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı, bütçe geliri olarak tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak yazılırken 630 Giderler Hesabı'na borç yazılacağı, kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarların ise bu hesaba borç ve ilgili hesaplara alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı'nın bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtildiğinden, 5449 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi gereği ödenmesi gerekli olan katılım paylarının bu hesapta muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2025 yılı içerisinde Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansına ödenmiş olan 127.258,33 TL tutarındaki kalkınma ajans payının 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı'nda izlenmesi gerekirken doğrudan gider olarak muhasebeleştirdiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, kalkınma ajansı payı olarak ödenen tutarların 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Belediyenin Ortağı Olduğu Şirketlerdeki Kayıtlı Sermaye Tutarı ile Bilançodaki Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı Tutarının Uyuşmaması

İdare tarafından belediye şirketine yatırılan sermaye tutarının, ilgili hesaba eksik kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 181'inci maddesinde; 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 182'nci maddesinde, mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri ile 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na kaydedileceği, sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan mezkur hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, sermayesinin tamamı Belediyeye ait olan Personel Limited Şirketi'nin 50.000,00 TL sermaye ile kurulduğu, taahhüt edilen sermayenin tamamının 2018 ve 2019 yıllarında ödenmiş olduğu ancak 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda sadece 12.500,00 TL'lik kısmın ve bu tutara ilişkin enflasyon düzeltmesi tutarının yer aldığı tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle ödenmiş olan 50.000,00 TL sermayenin 37.500,00 TL'lik kısmı ve buna ilişkin enflasyon düzeltmesi tutarının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na kaydedilmediği anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, Belediye şirketine ödenmiş sermaye miktarı ile Belediyenin muhasebe kayıtlarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın uyumlu olması gerekmektedir.

BULGU 4: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabı'nda İzlenmemesi

İdare tarafından satın alınan bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri haklar ile bunların güncellenmesine ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabı'na kaydedilmeden doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde; 260 Haklar Hesabı'nın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş, 211'inci maddesinde de bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların mezkûr hesaba borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 214'üncü maddesinde; 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın niteliği açıklanmış, bu hesabın maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Amortisman ve Tükenme Payları başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında; maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranı %100 olarak belirlenmiş, diğer bir ifadeyle söz konusu varlıkların hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edileceği hükme bağlanmıştır.

Lisans ve lisans güncellemeleri bilgisayar yazılımlarına ilişkin kullanım hakları olması sebebiyle maddi olmayan duran varlıklar sınıfında yer almaktadırlar. Maddi olmayan duran varlıklar herhangi bir fiziksel varlığı bulunmasa da kamu idarelerinin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği veya belli koşullar altında hukuken himaye gören haklardır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşıldığı üzere, yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkiler ile bunların güncellenmesine ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabı'nda takip edilmesi ve bu hesapta yer alan varlıkların yıl sonunda %100 oranında amortismana tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, muhtelif tarihlerde toplam 412.796,76 TL tutarında lisans alımı, lisans yenileme ve program alımı giderleri gerçekleştirilmesine rağmen bu tutarların doğrudan giderleştirildiği, 260 Haklar Hesabı'na kaydedilmediği ve amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın gerçek değerleriyle mali rapor ve tablolarda yer almamasına yol açmıştır.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, bilgisayar yazılımları, lisans ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabı ve bunlara ilişkin amortismanların 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İhtiyaç Fazlası Nakdin Nemalandırılmaması

Belediyenin banka hesaplarında bulunan nakit varlığının Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ndeki düzenleme çerçevesinde nemalandırılmadığı görülmüştür.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacı; kapsamda yer alan kurumların mali kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması ve izlenebilmesini teminen kamu haznedarlığı uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemek olarak ifade edilmiş, "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde ise belediyeler kapsam dâhilindeki kurumlar arasında sayılmıştır.

"Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında; genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idareleri, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynakları kamu sermayeli bankalarda aynı fıkrada sayılan araçları kullanarak değerlendirmekle yükümlü kılınmıştır. "Kaynakların değerlendirilmesi ve nemalandırma" başlıklı 6'ncı maddesinde ise kurumların kaynaklarını mevduat, ters repo ve katılma hesabı araçlarını kullanarak değerlendirebilecekleri belirtilmiştir.

Yönetmeliğin ilgili hükümleri ile birlikte 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde belirtildiği üzere kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması ilkesine uygun olarak bir taraftan kurumlara ilave kaynak oluşturulurken diğer taraftan da kamunun genel finansman ihtiyacının karşılanması ve mali istikrarın korunması amaçlanmıştır.

Belediyenin banka hesapları üzerinde yapılan incelemede; Şubat-Nisan ayları hariç mevduat faizi geliri elde edilmediği, cari hesapta ihtiyaç fazlası nakit bulunduğu halde bu nakit varlığın nemalandırılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, 2025 yılında satışı yapılan taşınırlardan kaynaklı nakit bulunduğu ve Belediyenin borç yükü nedeni ile bunların nemalandırılmadığı belirtilmiş ise de; cari hesapta ihtiyaç fazlası olarak tutulan naktin ilgili mevzuat hükümleri uyarınca bahse konu

borçların ödenmesine kadar geçecek sürede kısa veya orta vadeli nemalandırılması gerekmektedir.

Buna göre; banka hesaplarında bulunan nakitlerin Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği uyarınca nemalandırması gerekmektedir.

BULGU 2: Asansör Periyodik Kontrol Ücretinin Meclis Kararı Alınmadan Belirlenmesi ve Protokolde İdare Payının Düzenlenmemesi

Periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyatın meclis kararı olmaksızın protokol ile belirlendiği, idare payı alınacaksa protokolde A tipi muayene kuruluşunca idareye aktarılması gereken paya ilişkin bir düzenleme yapılmadığı ve bu kapsamda belediyeye bir gelir aktarılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde; belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmıştır. Kanun'un "Belediye meclisi" başlıklı 17'nci maddesinde de meclisin, belediyenin karar organı olduğu ifade edilmiştir.

Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin "Periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi" başlıklı 10'uncu maddesinde; periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyatın, Komisyon kararı doğrultusunda EK-1'de belirtilen taban ve tavan fiyat aralığına göre ilgili idarenin karar organı tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Periyodik kontrol ücretinin tahsili" başlıklı 23'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise ilgili idare tarafından talep edilmesi ve protokolde belirtilmesi durumunda EK-1'de yer alan taban ve tavan fiyat aralığındaki ilgili idarece belirlenen fiyatın azami %10'unun protokol yapılan ilgili idareye A tipi muayene kuruluşunca aktarılacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre; periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyatın belediye meclisince belirlenmesi, yetkilendirilecek muayene kuruluşu ile yapılacak protokolde idare payı alınacaksa belirlenen fiyat üzerinden hesaplanacak idare payına ilişkin orana yer verilmesi

ve firma tarafından tahsil edilen ücretler üzerinden alınması gereken idare payının takibinin ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; asansörlerin yıllık kontrolü hakkında belediye başkanı ile A tipi muayene kuruluşu arasında 29.04.2024 tarihinde protokol imzalandığı, periyodik kontrol hizmet bedelinin protokolün 9'uncu maddesi ile belirlendiği, A tipi muayene kuruluşunca idareye aktarılması gereken paya ilişkin protokolde bir düzenleme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Gerek periyodik kontrol hizmet bedelinin belediye meclis kararı alınmaksızın protokol ile belirlenmesi gerekse bu bedel üzerinden idareye aktarılacak oranın protokolde belirlenmemiş olması yukarıda ifade edilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Bahse konu idare payının düzenlenmemiş olması idarenin bu kapsamda elde edebileceği gelirden mahrum kalması anlamına gelmekte olup mevcut gelir durumu dikkate alındığında bu gibi gelir kayıplarının önüne geçilmesi gerektiği açıktır.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre; asansör muayene periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyata ilişkin Belediye Meclisince karar alınması, idare payı alınacaksa belirlenen fiyatın azami %10'unun idare payı olduğuna ilişkin protokolde düzenleme yapılması ve belirlenen idare payının takibinin ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Bedeli Doğrudan Temin Limitinin Üzerinde Olan Taşıtın Doğrudan Teminle Alınması

2025 yılı için belirlenmiş eşik değer dikkate alınmaksızın ve ihale yapılmaksızın doğrudan temin yöntemiyle araç alındığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde, belediyelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal alımı ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği; "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin onbeş milyarı aşmayan ihtiyaçları ile temsil ve ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği hüküm altına alınmıştır.

2025/1 sayılı Kamu İhale Tebliği ile mezkür Kanun'un 22'nci maddesinde belirtilen değerin 01.02.2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 800.366,00 TL olarak güncellendiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Fen İşleri Müdürlüğü bünyesinde bulunan kamyonetin ekonomik ömrünü doldurması ve satılacak olması nedeniyle, 24.09.2025 tarihli Başkanlık oluru ile 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin d bendi uyarınca 1 adet çift kabin kamyonet alınmasına karar verildiği ve bu çerçevede yapılan piyasa araştırması neticesinde yaklaşık maliyetin 961.666,69 TL olarak belirlendiği görülmüştür. Yaklaşık maliyet, doğrudan temin usulü için belirlenen eşik değerin üzerinde olmasına rağmen süreç devam ettirilmiş ve 3 firmadan alınan teklifler uyarınca 950.000,00 TL bedel ile bahse konu araç alımı gerçekleştirilmiştir.

Bu alıma ilişkin 25.09.2025 tarihli ve IBO2025000000077 nolu 950.000,00 TL bedelli e-faturanın incelenmesi neticesinde; araç bedelinin KDV hariç 935.000,00 TL olarak faturalandığı, 12.500,00 TL matrah farkı ve bu tutara ilişkin 2.500,00 TL KDV ödendiği anlaşılmıştır.

Araç için hesaplanan yaklaşık maliyetin ve ödenen bedelin 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde belirlenen eşik değerin (2025 yılı için 800.366,00 TL) üzerinde olması bahse konu ihtiyacın 4734 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yürütülecek ihale ile alınması gerektirmekte iken doğrudan temin ile alınmış olması yukarıda ifade edilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, ihtiyaçların temininde 4734 sayılı Kanun hükümleri ve ilgili ikincil düzenlemelere riayet edilmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 4: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Mevzuatta Belirtilen Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabı'nda izlenen tutarların alacaklılara muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma

sırasına göre ödeneceği, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında ise muhasebe yetkililerinin, 34'üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumlu olacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'nın niteliğinin ve hesaba ilişkin işlemlerin düzenlendiği 248 ve 249'uncu maddelerinde hesabın mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'nda (N-1) yılına ait emanetler bulunurken 5018 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirlenen öncelikli ödemeler arasında bulunmamasına rağmen cari yıla (N) ait emanetlere ilişkin ödemeler yapıldığı, dolayısıyla bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, Bütçe Emanetleri Hesabı'nda izlenen tutarlara ilişkin ödemelerin (Kanun'da öngörülen öncelikli ödemeler hariç olmak üzere) muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Harcırahın Unsuru Olmayan Masrafların Bildirime Eklenmesi

Yurtiçi geçici görev yolluğu bildirimlerinde, harcırah unsuru olmayan idareye ait ve görevli olan araçların araç muayene bedeli, hızlı geçiş sistemi bedeli gibi giderlerinin beyan edildiği ve harcırah kapsamına girmeyen bu giderlerin bütçenin Yurtiçi Geçici Görev Yollukları tertibinden ödendiği görülmüştür.

6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun "Harcırahın Unsurları" başlıklı 5'inci maddesinde harcırahın yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından oluştuğu; 14'üncü maddesinde, kurumlara ait bir vazifenin ifası maksadıyla geçici olarak yurt içinde veya dışında başka bir yere gönderilenlere muvakkat vazife harcırahı olarak yol masrafı ile yevmiye verileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Yurtiçi geçici görev yolluğu" başlıklı 19'uncu maddesinde; yurtiçi geçici görev yolluklarının ödenmesinde görevlendirme yazısının, yolluk bildiriminin ve yatacak yer temini için ödenen ücretlere ilişkin faturanın ödeme emri belgesine ekleneceği ifade edilmiştir.

Analitik Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Rehberin 03.3.1.01 Yurtiçi Geçici Görev Yollukları kısmında; yurt içinde yapılacak geçici görevlendirmeler için istihdam şekline bakılmaksızın kamu personeline yapılacak ödemelerin bu bölüme gider kaydedileceği belirtilmiştir.

Bu çerçevede; yurtiçi geçici görev yolluğu bildirimine sadece harcırahın unsurları olan yol masrafı, konaklama bedeli, mutat taşıt ücreti gibi unsurların eklenmesi mümkün olup harcırahın unsurları arasında sayılmayan giderlerin geçici görev yolluğu bildirimlerine eklenmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, geçici görev yolluğu bildirimlerine harcırah unsuru olmayan idareye ait ve görevli olan araçların araç muayene bedeli, hızlı geçiş sistemi bedeli gibi giderlerin beyan edildiği ve harcırah kapsamına girmeyen bu giderlerin bütçenin 03.3.1.01 Yurtiçi Geçici Görev Yollukları tertibinden ödendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre; geçici görev yolluğu bildirimlerine sadece harcırahın unsurları olan yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının eklenmesi, geçici görev sırasında ödenen ancak harcırah kapsamında olmayan giderlerin ise ilgili gider tertiplerinden ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde; Sözleşme Konusu Olmaması Gereken Konularda Düzenlemeler Yapılması

İdare ile ilgili sendika arasında imzalanan sosyal denge tazminatı sözleşmesinde, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu ile belirlenen çerçevenin dışına çıkılarak sosyal denge ödemesi kapsamına girmeyen düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde, belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarının 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ile bu belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklar başlıklı Dördüncü Bölümünün "Sosyal Denge Tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasında; "*Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.*" denilmektedir.

Buna göre; sosyal denge sözleşmesinde sadece tavan tutarı aşmamak kaydıyla görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecek olup bu sözleşmelere yetkilendirilen husus dışında hükümler konulması mevzuata aykırılık teşkil edecektir.

İdare ile ilgili sendika arasında akdedilen ve 01.04.2024-31.12.2025 tarihleri arasını kapsayan sosyal denge tazminatı sözleşmesi hükümlerinin bu kapsamda incelenmesi neticesinde; 7'nci maddede işverenin, 8'inci maddede sendika ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin, 11'inci maddesinde servis hizmetine ilişkin, 12'nci maddesinde doğal

afetlere maruz kalınması halinde çalışanın uğradığı zararın telafisine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, personelin sözleşmenin diğer maddelerinden herhangi kazanım elde etmediği belirtilmekle birlikte; bulgu konusu husus personelin ilave düzenlemelerden faydalanıp faydalanmaması değil, sosyal denge sözleşmesinde sosyal denge tazminatı ödemesi dışında hususlara yer verilmesidir.

Buna göre, sosyal denge sözleşmesinin konusu memur ve sözleşmeli personele yapılacak sosyal denge tazminatı ödemesi tutarının belirlenmesi olup sosyal denge ödemesiyle ilgili olmayan düzenlemelere sözleşmede yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 7: Taşınır İşlemlerine İlişkin Mevzuatında Belirlenen Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Taşınırların yönetimine, kaydına ve muhafazasına ilişkin sistemin tam olarak kurulamadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin;

"Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde; kara taşıtları ve iş makineleri ile demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde Taşınır Teslim Belgesi'nin, Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj, servis, bahçe gibi ortak kullanım alanlarına tahsis edilenler için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenleneceği,

"Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması gerektiği; kayıtların ise, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulacağı ve her bir kaydın belgeye dayanması gerektiği,

"Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinde; taşınırların, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedileceği ve giriş çıkış kayıtlarının taşınır işlem fişine dayanılarak yapılacağı,

"Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde, kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt kontrol yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yılsonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı, sayıma ilişkin sonuçların sayım tutanağında kayıt altına alınacağı ve kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra düzenlenen Taşınır Sayım ve Döküm Cetveliyle yılsonu hesabının oluşturulacağı,

"Dayanıklı taşınırların numaralanması" başlıklı 36'ncı maddesinde; giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği, bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacağı,

hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümler çerçevesinde taşınır sisteminin ve taşınırların incelenmesi neticesinde;

- Ortak kullanım alanlarında yer alan taşınırlara ilişkin düzenlenen listelerin fiili durumu tam olarak yansıtmadığı, listede yer alan bazı taşınırlar farklı alanlara taşınmış olmasına rağmen listelerde gerekli güncellemelerin yapılmadığı,

- Çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale gelen bazı taşınırların çıkış kayıtlarının yapılmadığı ve bu taşınırların halen sistemde göründüğü,

- Taşınırların sayımlarının yapılmadığı,

- Dayanıklı taşınırların bir kısmının mevzuata uygun olarak numaralandırılmadığı, bir kısmında sicil numarasını belirten herhangi bir kalıcı etiket veya damganın bulunmadığı,

tespit edilmiştir.

Taşınır sistemindeki bahse konu eksiklikler, taşınırların yönetimine, kaydına ve muhafazasına ilişkin kurulması gereken sistemin tam olarak kurulamamasına, taşınırların ediniminden ve kullanımından sorumlu olanların bu sorumlulukları yerine getirip getirmediğinin kontrol edilememesine ve taşınır sisteminin bir bütün olarak denetime elverişli olmamasına yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre; taşınır sisteminin mevzuata uygun, güvenilir ve hesap verebilir bir şekilde işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Belediyenin Bazı Gelir Kalemlerine Ait Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

İdarenin Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetvelini oluşturan gelir kalemlerinden arazi, arsa, bina ve işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergilerine ilişkin tahsilat oranlarının düşük düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesi ile belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak ile belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek yetkisi verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde; kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları belirtilmektedir. Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un, "Ödeme zamanı ve önce ödeme" başlıklı 37'nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği ifade edilmiştir. "Ödeme emri" başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında; amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı hükmü yer almaktadır. "Cebren tahsil ve şekilleri" başlıklı 54'ncü maddesinde, ödeme müddeti içinde ödenmeyen alacağın, amme borçlusundan borcuna yetecek miktardaki malı haczedilerek tahsil edileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, tahakkuk etmiş amme alacaklarının vadesinde ödenmemesi durumunda 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa

borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı bildirilmelidir. Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise haciz varakası düzenlenmeli ve haciz işlemlerine başlanmalıdır.

Belediyelerin, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesine göre belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre tahsil edecekleri ücret gelirleri, kiraya verilen gayrimenkullere ait kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için ise 6098 sayılı Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra İflas Kanunu hükümleri geçerli olup 6183 sayılı Kanun kapsamına girmeyen bu alacaklar için hukuk birimleri aracılığıyla icra dairelerine başvurulması gerekmektedir.

Yukarıda anılan Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde üst yönetici ve muhasebe yetkilisine gelirlerin toplanması konusunda birtakım sorumluluklar yüklenmiş olmasına rağmen, önceki yıldan devir, cari yıl tahakkuk ve tahsilat oranları incelendiğinde, kurumun toplam tahsilatının bazı gelir kalemlerinde düşük oranda gerçekleştiği görülmüştür.

Yapılan incelemede; İdarenin toplam tahsilat oranının %63,50 olduğu, bu oranın arazi vergisi için %46,64, arsa vergisi için %52,87, bina ve işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi için %57,75 olarak gerçekleştiği ve dolayısıyla bu vergiler için tahsilat yüzdesinin genel ortalamanın da altında kaldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, İdarenin tahsilat oranları düşük olan gelir kalemlerinin tahsil ve takibi hususunda gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Otopark Gelirlerine İlişkin Gerekli Takip ve Tahsilatın Yapılmaması

Büyükşehir Belediyesi tarafından araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerden ilçe belediyesine gönderilmesi gereken payın tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarının kullanılmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek görev ve sorumluluğu büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

Kanun'un "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde 7'nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'sinin büyükşehir belediyesi geliri olacağı düzenlenmiş olup ikinci fıkrasında da büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe belediyelerinin; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutarın, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre; karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etme ve işletme, işlettirme veya kiraya verme görevleri büyükşehir belediyelerine ait olmakla birlikte bahsi geçen yerlerin işletilmesi, işlettirilmesi veya kiraya verilmesi nedeniyle elde edilen gelirlerin %50'sinin büyükşehir belediyesi tarafından ilçe belediyelerine nüfusları oranında aktarılması gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen, işlettirilen veya kiraya verilen araç park yerlerinden elde edilen gelirlerden, Belediyeye verilmesi gereken payın aktarılmadığı ve Belediyenin de bu alacağın Büyükşehir Belediyesinden tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarını kullanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Büyükşehir Belediyesi'nin ilçe sınırları içerisinde otoparkı bulunmadığı ve ilçede otogar da yer almadığı belirtilmiştir. 5216 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde 7'nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacağı düzenlenmiş olup buna göre park yerinin konumundan bağımsız olarak büyükşehir belediyesi tarafından park yeri olarak toplanan gelirden ilçe belediyelerine nüfusları oranında pay aktarılması gerekmektedir.

Buna göre, Büyükşehir Belediyesi tarafından araç park yerlerinin işletilmesi, işlettirilmesi veya kiraya verilmesi nedeniyle elde edilen gelirlerden Belediyeye aktarılması gereken payın Büyükşehir Belediyesinden temin edilerek tahakkuk ve tahsil işleminin yapılması veya Büyükşehir Belediyesinden mahsuben tahsili için İller Bankası nezdinde gerekli işlemlerin yürütülmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr